

SAMENVATTING VERSLAG

STAND VAN ZAKEN
OVER 2018

-|-

CO₂-PRESTATIELADDER

Autorisatie				
Datum	Versie	Opsteller	Goedgekeurd door	Paraaf
25 maart 2019	1.0	Jorieke te Mebel <i>KAM-Coördinator</i>	Henk de Ronde <i>Bedrijfsleider</i>	

Voorwoord

Gebr. de Ronde is het verslag “Directiebeoordeling over 2018” opgesteld. Dat is de uitwerking van de door de directie uitgevoerde beoordeling op de werking van het kwaliteitssysteem. In dat verslag wordt onder andere stilgestaan bij de uitvoering van het CO₂-reductiebeleid in 2018. Naar aanleiding van de beoordeling is deze samenvatting opgesteld. In de samenvatting worden de belangrijkste punten benoemd uit te verslag. Doel van deze samenvatting is om externe belanghebbenden te informeren over de voortgang van de CO₂-prestatieladder. Deze samenvatting zal daarom op de website van Gebr. de Ronde worden gepubliceerd.

In 2018 zijn geen projecten aangenomen of uitgevoerd met gunningsvoordeel.

Inhoudsopgave

1	Interne en externe audits	2
2	Inzicht.....	3
3	Reductie	5
4	Transparantie.....	6
5	Participatie	7

1 Interne en externe audits

In het eerste half jaar van 2018 hebben zowel interne als de externe audits plaatsgevonden ten behoeve van de CO₂-prestatieladder, hierin is gecontroleerd of voldaan is aan de normen. Het betrof hierbij:

- *interne controle CO₂*, welke in april door de Bedrijfsleider is uitgevoerd. Hierbij heeft hij gecontroleerd of aan de gestelde eisen wordt voldaan. Tijdens deze controle is ook beoordeeld of de actiepunten uit de vorige interne controle zijn opgepakt, dit bleek het geval. Er zijn in 2018 geen nieuwe actiepunten vastgesteld;
- *interne audit CO₂*, welke in mei door een adviseur van Kintraco is uitgevoerd. Hierbij zijn vier actiepunten vastgesteld:
  1. bekijk de maatregelenlijst nog een keer kritisch;
  2. gebruik bij de stellingname de juiste terminologie;
  3. overweeg garanties van oorsprong op te vragen;
  4. overweeg de voortgang van de reductiedoelstellingen inzichtelijk te maken in een grafiek.
- *zelfevaluatie*, welke in mei door de KAM-coördinator is uitgevoerd. Met behulp van de zelfevaluatie is beoordeeld of op basis van de aanwezige documenten en de uitgevoerde acties aan de door de norm gestelde eisen wordt voldaan. De uitkomst van de evaluatie was dat alles aanwezig was om met vertrouwen de externe audit in te gaan;
- *externe audit CO₂*, welke in juni door een auditor van TÜV Nederland is uitgevoerd. Tijdens deze audit zijn geen afwijkingen geconstateerd, wel werden twee verbeterpunten en drie aandachtspunten vastgesteld. Verbeterpunten zijn:
  1. boundary bepaling is vastgelegd, echter de beschrijving van operational of financial control is niet duidelijk;
  2. diesilverbruik vrachtwagen is niet opgehaald uit boardcomputer van de vrachtwagen.
 Aandachtspunten zijn:
  1. het verslag interne audit, d.d. 24-5-2018, is erg summier. Niet alle punten genoemd in § 6.1.1.1 van het Handboek CO₂ prestatieladder zijn duidelijk beschreven;
  2. de uitsluiting van de lasgassen in emissie-inventaris (2.A.3 / 3.A.1) is niet duidelijk geformuleerd;
  3. voorafgaand het onderzoek voor de HCA 2019 nieuw leven brengen in of nieuwe initiatieven.

2 Inzicht

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de uitstoot van Gebr. de Ronde in 2018, tevens wordt de uitstoot vergeleken met uitstoot in dezelfde periode in 2017, 2016 en 2015. Om de cijfers van de jaren goed te kunnen vergelijken zijn per scope of per soort uitstoot berekeningen gemaakt op basis van de uitstoot per medewerker/machine/kantoren.

2.1 Inzicht

De CO₂-footprint is een maat voor de uitstoot van CO₂ door het gebruik van fossiele brandstoffen in het verkeer, luchtvaart, transport, productie van elektriciteit, verwarming enzovoort. Gedurende 2018 is per kwartaal het verbruik van grondstoffen bijgehouden, zoals uitgelegd in "Energiebeoordeling" (d.d. 7 juni 2018). Dit heeft uiteindelijk geleid tot volgend inzicht.

Tabel 2.1 CO ₂ -footprint 2018					
Scope en groep verbruik/uitstoot	Q1	Q2	Q3	Q4	Totaal
Scope 1	95,767	144,263	138,082	119,955	498,060
Zakelijk verkeer: bedrijfsauto's	18,741	29,478	28,442	24,137	100,797
Zakelijk verkeer: vrachtwagen	3,570	5,615	5,418	4,598	19,199
Overige energiedrager: diesel	66,934	105,277	101,580	86,205	359,991
Energiedragers anders dan diesel	1,153	3,595	2,543	1,381	8,673
Gasverbruik	5,369	0,298	0,098	3,634	9,400
Scope 2*	0,866	0,000	0,000	0,000	0,000
Grijze stroom	0,866	0,000	0,000	0,000	0,000
Groene stroom	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Scope 3	5,044	4,951	4,483	4,314	18,793
Woon-werkverkeer, privéauto	5,044	4,951	4,483	4,314	18,793
Totaal scope 1, 2 & 3	101,677	149,214	142,565	124,269	516,853

* voor scope 2 geldt dat op jaarbasis het aantal geleverde kwh's grijze stroom lager is dan het aantal teruggeleverde kwh's groene stroom, daarmee worden de grijze kwh's volledig gecompenseerd en is er geen uitstoot.

Net zoals in voorgaande jaren kent het eerste kwartaal een stuk lagere uitstoot dan de overige kwartalen. Dit omdat de winterperiode zorgt voor bijvoorbeeld minder maaierwerkzaamheden met tractoren.

2.2 Gemiddelde uitstoot per scope

Om de uitstoot in de afgelopen jaren te kunnen vergelijken is in onderstaande tabel de gemiddelde uitstoot per machine (/bedrijfswagen/vrachtwagen) of medewerker weergegeven per scope.

Tabel 2.3 Gemiddelde uitstoot per scope				
Scopes	2018	2017	2016	2015
Scope 1	498,060	482,091	468,692	444,556
Gem. aantal machines	45,000	41,375	39,875	36,875
Gem. uitstoot per machine	11,068	11,652	11,754	12,056
Scope 2 (geen uitstoot)	0,000	0,000	0,000	0,000
Scope 3	18,793	17,497	16,012	18,453
Gem. aantal medewerkers	29,250	27,042	27,625	28,250
Gem. uitstoot per medewerker	0,642	0,647	0,580	0,653

In bovenstaande tabel is te zien dat in 2018 scope 1 gemiddeld per machine een daling van 8% kent en scope 3 gemiddeld per medewerker een daling van 1,7% kent.

2.3 Diesilverbruik

In 2018 heeft Gebr. de Ronde zich tot doel gesteld het gemiddeld aantal geleverde liters diesel per machine met 3,5% te verminderen. In onderstaande tabel is de gemiddelde aantal liters (en gemiddelde uitstoot) per machine berekend. Duidelijk is te zien dat het gemiddelde aantal geleverde liters per machine in 2018 is gedaald, dit met zo'n 9% ten opzichte van 2015.

Tabel 2.4 Gemiddeld verbruik diesel				
Scope 1	2018		2015	
	Ton CO ₂	Liters	Ton CO ₂	Liters
Totaal	479,988	148.603	432,756	133.980
Gem. aantal machines	45,000	45,000	36,875	36,875
Gem. per machine	10,666	3.302,29	11,736	3.633,356

2.4 Elektriciteit

In 2018 is, net als in 2017, 2016 en 2015, meer groene stroom teruggeleverd dan grijs is geleverd, waardoor op jaarbasis sprake is van geen uitstoot. Helaas bleek in de zomer van 2018 dat de omvormer van de zonnepanelen niet meer de hoeveelheid opgewekte kWh groene stroom optelde. Er werd nog steeds groene stroom opgewekt en teruggeleverd (dit bleek uit die meterstanden), maar er was geen correcte stand op te nemen van de opgewekte energie. Eind 2018 is de omvormer gemaakt en geeft hij weer een totaal stand aan. Doordat de omvormer een tijdje geen stand heeft doorgegeven is niet bekend hoeveel groene stroom er in totaal is opgewekt. Wel zijn er kWh teruggeleverd, deze kWh zijn bij laatste meterstand van de zonnepanelen opgeteld, om toch een beeld te krijgen van hoeveel er minimaal is opgewekt. In onderstaande tabel wordt dus weergegeven wat er minimaal is verbruikt. Opgemerkt wordt dat doordat vanaf maart de geleverde aantal kWh stroom groen zijn, deze niet meer in de footprint worden opgenomen.

Tabel 7.6 Berekening kWh 2018							
Periode	Groen			Grijs/Groen (na 1 maart 2018)			
	Opgewekt	Terug	Gebruikt	Geleverd	Huurders	GdR	Footprint
Q1	4.916	3.162	1.754	7.243	2.747	6.250	1.334
Q2	14672	11.956	2.716	2.875	2.250	3.341	0
Q3	≥ 13.565	11.489	≥ 2.076	2.799	2.920	1.955	0
Q4	≥ 2.690	2.690	Onbekend	7.250	3.029	4.221	0
2018	≥ 35.843	29.297	≥ 6.546	20.167	10.946	15.767	0

2.5 Gasverbruik

Het gasverbruik is in het laatste jaar flink gestegen ten opzichte van de voorgaande jaren. Oorzaak hiervan is het gebruiken van een extra kantoor ten opzichte van de voorgaande jaren. In onderstaande tabel is het gemiddelde aantal m³ gas per kantoor berekend. Te zien is dat het gemiddeld aantal geleverde m³ per kantoor in 2018 is gedaald ten opzichte van 2015 met 3,6%.

Tabel 7.5 Gasverbruik				
	2018	2017	2016	2015
Aantal geleverde m ³ gas	4.974	4.200	4.849	4.327
Gem. aantal gebruikte kantoren	4,77	4,00	4,00	4,00
Gem. aantal geleverde m ³ gas per kantoor	1.043	1.050	1.212	1.082

3 Reductie

Begin 2018 zijn diverse reductiedoelstellingen opgesteld om onze uitstoot in 2018 te verminderen, namelijk de uitstoot per scope met 3,5% te verminderen. Uit de vorige paragraaf blijkt dat deze uitstoot voor scope 1 ruimschoots is behaald, voor scope 2 geldt dat er geen uitstoot is en voor scope 3 geldt dat er een afname is, maar minder dan verwacht. Reden hiervoor is dat in 2017 één medewerker is aangenomen die op grote afstand van Beusichem woont; hierdoor is het aantal gereden kilometers hoger en de uitstoot dus ook.

Om tot reductie te komen zijn diverse acties uitgevoerd op basis van de opgestelde reductiemaatregelen. Onderstaand wordt aangegeven welke acties zijn ondernomen:

- volgens planning controleren van de bandenspanning -> vastgesteld wordt dat een planning is gemaakt, zodat de bandenspanning van de bedrijfsauto's, de vrachtwagen en het materieel systematisch kan worden gecontroleerd. De planning voor 2019 moet nog worden gemaakt »ACTIE«;
- bij het aanschaffen van een nieuwe bedrijfswagen, de milieuprestaties bij de keuze laten meewegen -> vastgesteld wordt dat de drie bedrijfswagens die in 2018 zijn aangeschaft een EURO 6 model zijn;
- het organiseren van een toolbox over 'het Nieuwe rijden' -> vastgesteld wordt dat op eind juni 2018 tijdens de toolbox door de medewerkers een vragenlijst is ingevuld met vragen over hun rijstijl. Deze antwoorden zijn uitgewerkt en tijdens de toolbox van juli met de medewerkers besproken samen met de gewenste rijstijl;
- het volgen van een rijoptimalisatie cursus voor de vrachtwagenchauffeurs-> vastgesteld wordt dat de vrachtwagenchauffeurs deze cursus opnieuw hebben gevolgd;
- bespreken andere soorten brandstof met leverancier -> vastgesteld wordt dat de KAM-Coordinator en het Hoofd Werkplaats in maart een gesprek hebben gehad met een leverancier hierover. Omdat nog niet alle leveranciers van materieel deze soort brandstof goedkeuren (zodat de garantie wordt behouden) is er nog geen verdere actie ondernomen;
- het per kwartaal bijhouden van de kilometerstanden per bedrijfswagen -> vastgesteld wordt dat deze maatregel in april 2018, juli 2018, oktober 2018 en januari 2019 is uitgevoerd;
- bij het aanschaffen van een nieuwe vrachtauto, de milieuprestaties bij de keuze laten meewegen -> vastgesteld wordt dat in 2018 een nieuwe vrachtauto is aangeschaft met een start-stop systeem op de kraan, een Adblue systeem en een EURO 6 motor;
- het per kwartaal bijhouden van de kilometerstanden per vrachtwagen -> vastgesteld wordt dat deze maatregel in april 2018, juli 2018, oktober 2018 en januari 2019 is uitgevoerd;
- het maandelijks monitoren van het verbruik (indien mogelijk vergelijken ten opzichte van vorig jaar) en indien nodig aanvullende acties oppakken -> vastgesteld wordt dat deze maatregel in 2018 elke maand is uitgevoerd;
- het jaarlijks laten controleren van de verwarming -> vastgesteld wordt dat deze maatregel in december 2018 is uitgevoerd;
- het vergroenen stroomverbruik -> vastgesteld is dat per maart 2018 een contract voor groene stroom (uit Nederland) en voor gas met CO₂-compensatie is aangegaan;
- het promoten van fietsverbruik onder de medewerkers -> vastgesteld wordt dat in juli tijdens een toolboxoverleg het fietsgebruik gepromoot is;
- het creëren van bewustzijn bij de medewerkers over hoeveel CO₂ er door woon-werkverkeer wordt uitgestoten -> vastgesteld wordt dat op juli tijdens een toolboxoverleg besproken hoeveel gram CO₂ er per km wordt uitgestoten;
- het vergoten CO₂-reductie -> vastgesteld is dat de doelstelling tijdens het werkoverleg is besproken.

4 Transparantie

Interne communicatie met medewerkers vindt plaats op vaste tijdstippen, namelijk tijdens het werkoverleg of tijdens een toolboxoverleg. Daarnaast wordt er met medewerkers gecommuniceerd door middel van het prikbord en het folderrek in de kantine. In 2018 is op de volgende momenten gecommuniceerd met de medewerkers over de CO₂-prestatieladder:

- 26 januari 2018 gecommuniceerd tijdens een werkoverleg over de uitstootcijfers over 2017;
- 30 maart 2018 gecommuniceerd tijdens een werkoverleg over de nieuwe reductiedoelstellingen en maatregelen en is aangegeven dat de documenten binnenkort op het prikbord worden gehangen/in het folderrek worden geplaatst;
- 25 mei 2018 gecommuniceerd tijdens een werkoverleg over de uitstoot in kwartaal 1 - 2018;
- 29 juni 2018 is tijdens een toolboxoverleg een vragenlijst met vragen tot rijstijl uitgedeeld en ingevuld;
- 27 juli 2018 gecommuniceerd tijdens een toolboxoverleg over de meest gewenste rijstijl en de voordelen van fietsen naar het werk;
- 31 augustus 2018 gecommuniceerd tijdens een werkoverleg over de externe audit 2018;
- 26 oktober 2018 gecommuniceerd worden tijdens een werkoverleg over de CO₂-footprint kwartaal 3;
- 19 december 2018 gecommuniceerd tijdens het VGM jaaroverleg over de voortgang van de opgestelde doelstellingen, reductiemaatregelen en participatieactiviteiten.

Naast het communiceren tijdens werkoverleggen en toolboxen worden bepaalde documenten ook beschikbaar gesteld op het prikbord en in het folderrek. Het ging hier hierbij om:

- prikbordpublicatie, met daarin de uitkomsten van het beleid over 2017 en de doelstellingen voor 2018;
- openstaande verbeterpunten, waarbij aangegeven staat wat het verbeterpunt is, hoe deze aangepakt dient te worden, wie hiervoor verantwoordelijk is en wanneer het uitgevoerd dient te worden;
- CO₂-footprint, van 2018, 2017, 2016, 2015, 2014 en 2013;
- verslag van het afgelopen werkoverleg en het verslag van het laatste VGM jaaroverleg.

Met externe belanghebbenden wordt ook gecommuniceerd. In 2018 zijn geen nieuwsbrieven gestuurd in verband met de nieuwe wet AVG. Afgesproken wordt dit in 2019 op te pakken. »ACTIE«

Op de website informeren we onze externe belanghebbenden regelmatig over de CO₂-prestatieladder en onze footprints, reductiedoelstellingen en activiteiten. Zo is gedurende 2018 minimaal eens per kwartaal een footprint van de CO₂-prestatieladder gepubliceerd. Ook staan relevante documenten met betrekking tot de uitstoot, de reductiedoelstellingen en participatie initiatieven op onze website. Deze documenten worden met regelmaat geüpdatet.

5 Participatie

In het afgelopen jaar heeft Gebr. de Ronde geprobeerd om samen met anderen reductie te verkrijgen, zoals hieronder beschreven.

5.1 *Werkgroep CO₂-reductie Leeuwenstein Groep*

Gepland was om elk kwartaal de uitstoot op het project te berekenen en deze uitstoot te delen. Dit is uitgevoerd; voor alle kwartalen is berekend hoeveel CO₂ uitgestoten is. In 2018 is meer inzet geweest op dit project, waardoor meer CO₂ is uitgestoten. De kwartaaloverzichten zijn naar de Leeuwenstein Groep gestuurd. Een bijeenkomst was voor het tweede kwartaal van 2018 gepland, maar deze is helaas door omstandigheden niet doorgegaan.

5.2 *Van Klaveren ccc B.V. / Eeko/ Total-Collect Inzamelpunt*

In het afgelopen jaar is twee maal een volle doos (meer dan 20 stuks ingezameld) opgehaald. Jorieke merkt op dat ze het idee heeft dat steeds meer mensen ons vinden als inzamelpunt. Hierdoor wordt niet alleen meer geld opgehaald voor de CliniClowns, maar komt ook meer 'afval' op een goede plek terecht zodat dit gerecycled kan worden.

In 2019 zal aanvullend actie worden ondernomen op dit onderwerp. Voorgesteld wordt om zelf initiatief te nemen door (onder)aannemers een nieuwsbrief te sturen met informatie over de prestatieladder en hen uit te nodigen voor een bijeenkomst. »ACTIE«